quid sit gravius, respectu personæ, cui magis est voluntarium.

305. Hoc peccatum absolutè contrahitur in ipsa infusione animæ in corpus, non ante; nam animæ, nondum creatæ, nondum contraxerunt peccatum originale; transfunditur enim suo modo à parentibus (ùt est communis modus loquendi) ratione generationis. Quare, quando Scripturæ dicunt, omnes in Adam peccâsse, e. g. *ad Rom. 5. v. 12. In quo omnes peccaverunt*: non volunt dicere, omnes homines, adhuc in statu possibilitatis, vel futuritionis existentes, jam contraxisse peccatum: sed verborum illorum sensus tantùm est, quòd omnes illi fuerint inclusi in pacto DEI cum Adamo (de quo *n. 271.*) & quòd ideo actio, quæ fuit physicè Adami, fuerit moraliter omnium hominum, ex Adamo nascituorum: adeóque isti contraxerint peccatum illud sub conditione, si scilicet essent nascituri.

Unde (quod in hac quæstione bene notandum) aliud est, in Adamo peccâsse, aliud, peccatum illud contraxisse. Prius (ùt jam diximus) est, fuisse inclusum in pacto, & actionem in, & cum Adamo moraliter fecisse: ad quod non requiritur actualis existentia, sed sufficit moralis (qualis datur etiam hominum futurorum) quia etiam actio non physicè, sed tantùm moraliter fit à taliter peccante. Secundum est, esse actualiter maculatum: ad quod requiritur actualis existentia. Prius, jùxta communem modum loquendi Theologorum, est, habere *debitum proximum contrahendi peccatum*, seu maculam: alterum est, actualiter esse eâ maculâ infectum, per quam maculam infans constituitur, non quidem actualis peccator; quia infans nullam actionem tunc elicit: sed habitualis peccator, & habitualiter aversus à DEO; quatenus peccatum originale in ipso habitualiter perseverat, donec suis remediis deleatur: de qua re vide dicta. *n. 281.*

306. Hoc autem *debitum*, ùt ex dictis colligi potest, distinguitur à Theologis duplex. *proximum*, & *remotum*. Prius, seu *proximum* dicitur, quod oritur ex inclusione in pactum cum Adamo initum; ex hoc enim proximè sequitur, quòd, supposita prævaricatione Adami, debeat taliter inclusus, in instanti suæ conceptionis, vel potiùs animationis, aut infusionis animæ in corpus, esse maculatus macula originali, nisi eo ipso instanti DEUS ex misericordia sua, & voluntate extraordinariè benevola, infundat gratiam sanctificantem, & sic maculam illam impediat. Alterum, seu *remotum* debitum dicitur, quod non oritur ex inclusione in pactum, sed tantùm ex descensu ab Adamo, per ordinarium naturalem modum generandi ex semine virili, & utero matris; quia homo taliter genitus, etsi ex speciali privilegio non fuerit in pacto inclusus, debuisset tamen de via ordinaria includi, nisi DEUS singulari favore cum ipso dispensâsset.

Rectè autem vocatur hoc debitum *remotum*; quia tantùm est debitum subeundi pactum, ex quo primùm sequeretur debitum proximum, seu debitum contrahendi peccatum. Debitum proximum, ùt diximus *n. præced.* affert secum, quòd quis jam possit dici peccâsse in Adamo: non autem hoc affert debitum tantùm remotum; quia, qui in pacto inclusus non fuit, adeóque ejus voluntas voluntati Adami alligata non fuit, hic non potest censeri, moraliter unà cum Adamo agere, consequenter actio physica hujus, non est actio moralis illius. Unde, quando auctores aliqui antiquiores admiserunt, B. Virginem in Adamo peccâsse, non admiserunt tamen ullo modo, quòd absolutè contraxerit culpam originalem, sed ad summum conditionatè, si scilicet eam DEUS non prævenisset suâ gratiâ in primo instanti Conceptionis. Dico *Conceptionis*; quia sic omnes loquuntur: intelligunt tamen instans infusionis animæ: & sic etiam deinceps hunc terminum *Conceptio* in hac significatione usurpabimus. Recentiores autem Theologi longè communiùs negant, in B. Virgine fuisse debitum proximum, & tantùm admittunt remotum.

307. Debet autem admitti, quòd etiam B. Virgo sit aliquo modo ex meritis Christi redempta; aliàs enim ipsa non esset Christo Salvatori, ùt tali, obstricta; nam ei ùt tali non esset obstrictus, qui non esset redemptus. Dicere autem, quòd aliquis non esset obstrictus Salvatori ùt tali, esset restringere ejus dignitatem, seu æstimationem, ùt per se patet. Hinc Christus Dominus debet esse Redemptor, non tantùm totius generis humani, sed etiam singulorum hominum, nullo prorsus excepto; sic enim habet communissimus fidelium sensus, & in tanta latitudine communissimè accipiuntur textus S. Scripturæ, qui de Christo redemptore loquuntur. Ex quo tamen non sequitur, quòd etiam textus, qui universaliter loquuntur de contracto Adami peccato, simili in latitudine debeant exponi; nam, ùt Catholici omnes fatemur, Scriptura non est ex se clarissima, sed sæpe opus habet expositione, quæ, ut authentica sit, debet fieri vel ab Ecclesia, vel traditione, vel communi fidelium, aut etiam doctorum sensu: & tunc habebit vel certitudinem fidei, vel inferiorem, proportionaliter ad auctoritatem exponentis.

Jam *Redemptio* est duplex, *Præservativa*, & *Reparativa*. Hæc tunc datur, quando quis maculam, captivitatem, vel malum aliud, jam incurrit, & ab aliquo postea dato pretio liberatur. Hac ratione nos sumus redempti à Christo, postquam jam incurreramus malum, nempe maculam originalem, & captivitatem sub dæmonis potestate. *Præservativa* autem redemptio datur, quando quis priùs juvatur, & liberatur à malo, ut nunquam illud incurrat, nunquam maculam contrahat, nunquam in captivitatem abstrahatur. In hoc sensu loquitur Psalmista, dum ait: *psal. 85. v. 13. Eruisti animam meam ex inferno inferiori.* & *psal. 143. v. 10, Redemisti David servum tuum de gladio maligno.* Et sic juxta sententiam piam negantium, B. Virginem contraxisse maculam originalem, ipsa redempta est.

308. Hæc redemptio præservativa longè nobilior, ac melior est, quàm reparativa, quod probari, & simul explicari potest variis clarissimis exemplis: & primò exemplo morbi. Potest quis liberari à morbo, postquam jam æger lecto decumbit: & hæc est redemptio reparativa. Potest quis liberari ab eodem, e. g. à contagione pestifera, remediis præservativis, quæ censentur præstantiora: certè Hippocrates *l. 5. de morbis popularibus* loquens ait: *Si aliquid Divinum est in medicina, quid nisi præcautio?* Similia habent Gale-

nus in Isagoge, Avicenna, & alii apud Gormaz *de Incarnat. num. 823.* Et sanè videtur per se notum, majus esse beneficium, si semper conserveris sanus, quàm si, postquam jam debuisti decumbere, primùm saneris.

Hæc tamen ipsa redemptio præservativa iterum duplici modo fieri potest. 1. Si quis jam conjunctus morbidis, ex quorum consortio deberet sequi morbus, nisi remedio sumpto præveniatur, tali remedio juvetur, & à morbo liberetur: & sic se habet redemptio ejus, qui incurrit debitum proximum peccandi. 2. Si is, qui aliàs deberet conjungi cum talibus morbo infectis, impediatur, ne cum iis conjungatur: & sic se habet redemptio ejus, qui tantùm incurrit debitum remotum, & impeditus est ab incurrendo debito proximo per hoc, quòd non fuerit inclusus in pacto.

Alia similitudo sumi potest à captivitate. Potest quis dato pretio liberari à captivitate, & vinculis, in quæ jam incidit apud latrones: & hæc est redemptio reparativa, quali nos redemit Christus Dominus à potestate, & captivitate dæmonis. Potest alius, cui jam proximi sunt latrones, eique jam volunt injicere vincula, eo ipso momento, quo injicienda erant vincula, soluto pretio liberari: & hæc est redemptio præservativa, similis illi, qua quis, habens debitum proximum, peccatum contrahendi, liberatur à culpa originali. Potest iterum alius ita liberari, ut neque incidat in latrones, e. g. si dato pretio conducatur ei viæ dux, qui per aliam viam, quam aliàs taliter redemptus non invenisset, illum ducat, ut latrones obvios non habeat: vel, si dato pretio constituatur ipsi equus, quo latrones effugiat. Et hæc est redemptio præservativa nobilior, similis illi, qua aliquis liberatur à peccato originali & etiam debito proximo illud contrahendi. His præmissis

309. Dico 1. Beatissima Virgo, in primo suæ Conceptionis instanti, fuit ab omni labe originali immaculata. Ita præter paucos, reliqui doctores, & fideles communissimè omnes. Argumenta autem pro hac pia sententia (ùt eam vocat Alexander VII. in sua Bulla) tot suppetunt, ut libros multos jam impleverint, nec à longè omnia afferre liceat; itaque ex pluribus paucissima seligo: qui plura cupit, adeat Suarezium *tom. 2. in 3. p. disp. 3. per totam.* Ferdinandum Salazar *in Defensione immaculatæ Conceptionis per totum librum.* Gormaz. *de Incarnatione disp. 19.* Platelium *p. 2. c. 4. §. 3. à n. 329.* Tannerum *tom. 2. disp. 4. q. 7. dub. 2.* Cardinalem Everardum Nidhardum *in examine 4. propositionum*, & alios plures, qui passim fusi sunt in extollendo hoc Virginis Deiparæ privilegio.

Prob. Conclusio 1. ex Scripturis, quæ, licèt expresè assertionem nostram non affirment, (aliàs enim esset de fide, & opposita contra fidem: quod tamen de hac dicere est sub gravissimis pœnis prohibitum) implicitè tamen, & arguitivè nostræ conclusioni plurimùm favent. Sic *Cantic. 2. v. 2.* de B. Virgine sub schemate sponsæ dicitur: *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias.* Rursus *Cantic. 4. v. 7. Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in te.* Item *Gen. 3. v. 15.* de B. Virgine, quæ est illa mulier, inter cujus, & serpentis semen, inimicitiæ futuræ erant, scilicet inter Christum Mariæ filium, & impios, ac infideles, qui ex patre diabolo sunt, de hac, inquam, muliere dicitur: *Ipsa conteret caput tuum*: & ita legendum esse probat Cornelius *in hunc locum*: per caput autem, scilicet serpentis infernalis, seu dæmonis, vel intelligitur potestas dæmonis, cui nunquam subjecta fuit Beatissima Virgo, sed potiùs eam sibi subjecit: vel intelligitur peccatum originale. Iterum *Prov. 8. v. 22. Dominus possedit me in initio viarum suarum*: hoc est, in initio suæ circa creata providentiæ, ut nullo instanti videritne à dæmone possessam, ratione peccati originalis, sed semper possessam à se, ratione gratiæ. Item *Estheris 15. v. 12. & 13.* dixit Assuerus ad Estherem: *Noli metuere: non morieris; non enim pro te, sed pro omnibus hæc lex constituta est*: quam historiam fuisse figuram præservationis B. Virginis à morte peccati originalis, plures Patres, & doctores affirmant. Plura vide apud auctores suprà citatos.

310. Accedit traditio jam à tempore Apostolorum; Flavius Dexter enim, qui vixit sæculo IV. & cujus mentionem facit S. Hieronymus *de Scriptoribus Ecclesiasticis*: hic, inquam, Flavius *in historia perpetua ad annum 308. n. 9.* ita habet: *Jacobi prædicatione celebratur in Hispania festum immaculatæ, & illibatæ Conceptionis DEI genitricis Mariæ*: de quo etiam, & aliis idem testantibus, vide Gormaz *de incarnatione n. 816.* S. Jacobus *in Liturgia, quæ habetur tomo 6. Bibliothecæ Patrum*, ait: *Commemorantes sanctissimam, immaculatam, gloriosissimam Dominam nostram Matrem DEI*: & paulò post: *Commemorationem agamus sanctissimæ, immaculatæ, gloriosissimæ, benedictæ Dominæ nostræ Matris DEI, & semper Virginis Mariæ*: & iterum: *Præcipuè sanctissimæ, immaculatæ, super omnes benedictæ, gloriosæ Dominæ nostræ Deiparæ, semperque Virginis Mariæ.* Et rursus: *Dignum est, ut te verè beatam dicamus Deiparam, semper beatam, & omnibus modis irreprehensam, & Matrem DEI nostri.*

311. Prob. 2. ex SS. PP. quorum textus in varias classes dividit Suarez *tom. 2. in 3. p. d. sp. 3. sec. 5.* quem operæ pretium est videre. Paucos affero. S. Augustinus *l. de natura, & gratia c. 36.* ait: *Excepta itaque Sancta Virgine Maria, de qua, propter honorem Domini, nullam prorsus, cùm de peccatis agitur, habere volo quæstionem; unde enim scimus, quid ei plus gratiæ collatum fuerit, ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere, ac parere meruit eum, quem constat, nullum habuisse peccatum.* Loquitur autem S. Doctor etiam de peccato originali; quia agit contra Pelagianos, & universaliter de omni peccato; aliàs enim oportuisset etiam alios Sanctos excipere. S. Damascenus *orat. 1. de Nativ. Virg.* agens de conceptione ait: *Natura gratiæ fœtum antevertere minimè ausa est; verùm tantisper expectavit, dum gratia fructum suum produxisset.* Vocatur dein post pauca B. Virgo *Immaculatum Semen*, & *Fœtus Sanctissimus.* S. Laurent. Justinian. *serm. de annuntiatione. Ab ipsa namque sui conceptione, in benedictionibus præventa dulcedinis, atque à damnationis aliena chirographo, priùs est sanctificata, quàm nata.* Iterum *de casto connubio Verbi, & animæ c. 7. circa medium*: *Quotquot enim ex ipsa nati sunt propagine (exceptis duntaxat Mediatore DEI, & hominum, homine Christo*

JESU & ipsius Matre) sub hac peccati lege sunt conditi. Et *l. de gradibus perfectionis c. 1. circa medium. Ab hoc quippe originali delicto nullus excipitur, præter illam, quæ genuit mundi Salvatorem.* S. Vincentius Ferrerius *serm. 2. de Nativ. B. Virg. Et facta est lux. Ecce sanctificatio Virginis Mariæ. Non credatis, quòd fuerit, sicut in nobis, qui in peccatis concipimur, & nascimur, & nutrimur . . . . . sed statim, postquam fuit corpus formatum, & anima creata, tunc fuit sanctificata.* Idiota, qui ante 900. saltem annos scripsit, & ob humilitatem hoc nomen assumpsit, *in contemplatione de Virgine Maria c. 2.* sententiam nostram ex professo adstruit, & ait: *Macula peccati, sive mortalis, sive venialis, sive originalis, non est in te, nec unquam fuit, nec erit. & c. 6. Fuerunt in te ab originali labe præservatio, Angelica salutatio, Spiritûs S. superventio, & Filii DEI conceptio.* S. Anselmus *l. de conceptu virginali c. 18. Decens erat, ut ea puritate, qua major sub DEO nequit intelligi, Virgo illa niteret, cui DEUS Pater unicum filium suum, quem de corde suo æqualem sibi genitum, tanquam seipsum diligebat, ita dare disponebat, ut naturaliter esset unus, idemque communis DEI Patris, & Virginis filius: & quam ipse filius substantialiter facere sibi matrem eligebat: & de qua Spiritus S. volebat, & operaturus erat, ut conciperetur, & nasceretur ille, de quo procedebat.* Plura vide apud Suarezium *loc. cit.*

312. Addo tantùm textum S. Thomæ *in 1. sententiarum dist. 44. q. 1. a. 3. ad 3.* ubi textum citatum S. Anselmi exponit: ita autem habet: *Dicendum, quòd puritas intenditur per recessum à contrario: & ideo potest aliquid creatum inveniri, quo nihil purius esse potest in rebus creatis, si nulla contagione peccati inquinatum sit: & talis fuit puritas Beatæ Virginis, quæ peccato originali, & actuali immunis fuit: fuit tamen sub DEO, in quantum erat in ea potentia ad peccandum.* Si quis vellet dicere, hoc textu tantùm significari, Beatissimam Virginem immunem, ac puram fuisse ab originali, non in conceptione, sed tunc primùm, quando postea purgata, & sanctificata fuit, planè non esset audiendus; sic enim non esset verum, quòd nulla contagione peccati inquinata sit modo speciali, qualem utique S. Doctor in B. Virgine adstruit; nam omnes Sancti debent ita esse puri, si volunt cœlum intrare: neque tanta esset hæc puritas, ut major in creatis esse non possit. Certè, si Adam non peccâsset, majorem hac puritatem habuisset: & potuit non peccare. Alios Angelici textus omitto; quia illas editiones operum ejus, in quibus inveniri dicuntur, non habeo, videatur Gormaz *de incarnat n. 820. & seq.*

313. Prob. conclus. 3. ex Ecclesiæ favore, & fidelium sensu. Quòd Ecclesia faveat piæ nostræ sententiæ, est nimis clarum: certè eam laudat, piam vocat, & multis prærogativis alteri præfert. Hanc doceri permittit in cathedris, pulpitis, libris: alteram publicè, & privatim prohibet. Declarat, cultum, secundùm piam sententiam B. Virgini exhibitum, esse pium. In ejus favorem edidêre Bullas Sixtus IV. Paulus V. Gregorius XV. & præsertim *anno 1661.* Alexander VII. quam magna ex parte refert Platelius *parte 2. num. 330.* totam autem Everhardus Nidhardus in *exam. 4. proposit. part. 2. §. 3.* qui *part. 3. §. 2.* insuper ait, eam Bullam primùm editam post duos annos, huic rei expendendæ impensos, & *p. 5. §. 1.* ait, esse propria Papæ hujus manu totam exaratam.

Addit idem, Pontificem dixisse regis Hispani oratori, se egisse priùs adversarium refractarium hujus causæ, sæpe in omnes partes eam discussisse, orationes fudisse, Bullam jam scriptam quatuôr menses sub imagine Crucifixi habuisse, ut DEUS scilicet veritatem inspiraret: tandem Festo Immaculatæ Conceptionis Missam pro hac causa celebrâsse, & Constitutionem sub sacris linteaminibus altaris collocâsse, ac finito sacro eam subscripsisse; &, si vel minimum dubium ei occurrisset, se non subscripturum fuisse. In hac ergo Bulla expressè dicit hic Pontifex, se velle, exemplo suorum Prædecessorum, huic sententiæ favere.

314. Concilium Basileense *sess. 36.* definit sententiam nostram, tanquam *piam, & consonam rectæ rationi, fidei, & Scripturæ, ab omnibus Catholicis approbandam, tenendam, & amplectendam*; vetátque docere contrarium. Quamvis autem hujus Concilii authoritas in plurimis non sit irrefragabilis, tamen saltem ex eo colligitur sensus communis tot Episcoporum, illuc confluentium. Concilium Tridentinum *sess. 5.* suum generale decretum de peccato originali sic claudit: *Declarat . . . non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, Beatam, & immaculatam Virginem Mariam DEI genitricem: sed observandas esse Constitutiones felicis recordationis Xisti (seu Sixti) IV. &c.* Imò refert Platelius *p. 2. c. 4. n. 349.* P. Nicolaum Lancicium *anno 1599.* ex speciali licentia Clementis VIII. in actis hujus Concilii legisse, quòd ferme omnes Episcopi, ad eam quæstionem examinandam deputati, suffragium pro immaculata Conceptione dederint.

Quòd autem etiam sit pro nostra sententia communis fidelium sensus, est innegabile, tum; quia Alexander VII. in sua Bulla hoc affirmat, tum; quia, exceptis paucissimis, pro ea stant doctores, & Academiæ omnes, Religiosi Ordines, si fortè unum excipias, omnes: insuper, à ducentis saltem jam annis, fideles utriusque sexûs communissimè pro ea, tanquam pro aris, & focis, certant, ac festum Immaculatæ Conceptionis maxima devotione peragunt. Quin imò ex ordine S. Dominici S. Vincentius Ferrerius suprà citatus, stat pro nobis, & teste Everhardo Nidhardo *in exam. 4. propositionum part. 2. §. 3.* ex eodem Ordine absque comparatione plures fuerunt, qui sententiam nostram amplexi sunt, quàm, qui ei contrarii fuerunt. Rursus eodem teste *§. 8.* Capitulum Hispalense ejusdem celeberrimi Ordinis statuit, ut deinceps non sit ipsis curæ defendere, quòd B. Virgo sit concepta in originali, *eoquòd sit materia inutilis, & valde scandalosa*; quia (ùt additur) fermè tota Ecclesia tenet contrarium. Nec Pius V. ut testatur idem Everhardus *p. 4. §. 8.* absolutè asseruit, opinionem nostræ sententiæ oppositam, esse probabilem, sed solùm permisit teneri, prout, quis, inquit, *alterutrum, vel magis pium, vel magis probabile esse, judicaverit.* Imò non dubito, etiamnum plurimos in eo celeberrimo Ordine, & cultui B. Virginis singulariter addicto, nobiscum

cum sentire, quamvis ob bonum pacis Religiosæ reverenter hac de re sileant.

315. Confirmantur dicta hucusque, afferendo aliqua in Bulla Alexandri VII. contenta. Itaque dicit Pontifex 1. veterem jam esse fidelium pietatem, sentire de B. Virgine, ejus animam in primo instanti creationis, & infusionis in corpus, fuisse speciali gratia, ex intuitu meritorum Christi, à macula originali præservatam, & in hoc sensu cultam fuisse festivitatem Conceptionis ejusdem. 2. Sixtum IV. in hujus commendationem edidisse Constitutionem, quam innovaverit Concilium Tridentinum. 3. erectum esse, approbantibus Romanis Pontificibus, Ordinem Religiosum, sub hoc nomine, item confraternitates: concessas esse indulgentias, & accedentibus Academiis, ferme jam omnes Catholicos hanc sententiam complecti. 4. Paulum V. vetuisse doceri publicè opinionem contrariam: Gregorium autem XV. etiam vetuisse doceri privatim.

Ulteriùs 5. ait, offensiones, & scandala, ex contraria sententia fuisse orta, quibus voluerint Prædecessores sui obviare. 6. Sacram Romanam Ecclesiam festum hoc celebrare, & Officium ejus etiam ordinâsse. 7. velle se, exemplo Prædecessorum suorum, huic pietati, cultui, & festo, favere: & consequenter innovare decreta priorum Pontificum. 8. eos, qui decreta hæc ita interpretentur, ut pia sententia favore Pontificum frustretur, vel qui, quovis excogitabili modo, contra eam loqui audeant, pœnas in Constitutionibus dictis contentas, incurrere, & quidem ipso facto 9. prohibere se libros contra hanc piam sententiam editos, post Pauli V. Constitutionem (hanc Pauli V. Constitutionem exhibet *Tannerus tom. 2. disp. 4. q. 7. n. 55.*) 10. Tandem addit, iisdem etiam pœnis se subjicere eos, qui contrariam opinionem hæresis, aut defensores ejus peccati mortalis damnaturi essent.

316. Probatur conclusio 3. Ecclesia Romana tota nunc celebrat festum Conceptionis B. Virginis, & Ecclesia Græca illud, teste Suarezio *tom. 2. in 3. p. disp. 3. sec. 5.* jam celebravit ante mille annos: ergo debet Conceptio illa esse sancta; nam Ecclesia celebrare non potest, quod sanctum non est. Et hæc est ratio, qua S. Thomas probat, Beatissimæ Virginis Nativitatem sanctam fuisse. Nec dicas, celebrari tantùm Conceptionem moraliter sumptam, hoc est, tempus aliquod sequens primum instans Conceptionis: in quo fuerit sanctificata; nam oppositum docet Alexander VII. citatus *n. præced.* & idem aliàs dici pariter posset de Nativitate.

Nec dicas, celebrari eam Conceptionem, ùt magnum beneficium DEI, festa gratiarum-actione; nam planè fideles volunt illam celebrare, tanquam valde honorificam B. Virgini, qualis tamen non esset, si maculata fuisset, &, si hæ replicæ veræ forent, S. Bernardus *ep. 174.* non contradixisset Lugdunensibus Canonicis, ex eo, quòd rem novam introduxissent. Eodem modo Ecclesia instituit Ordinem Religiosum, ab immaculata conceptione dictum, in cujus regula *c. 3.* dicitur, *Animam Virginis à primo instanti creationis fuisse sanctam*, de quo vide Suarez *tom. 2. in 3. p. disp. 3. sect. 5.* Item ad hanc devotionem incitavit Ecclesia homines, propositis indulgentiis, & erectis Congregationibus.

Huc spectant etiam revelationes de hoc mysterio factæ. Certè *libro 6. revelationum B. Birgittæ c. 49.* dicit Beatissima Virgo. *Veritas est, quòd ego concepta fui sine peccato originali, & non in peccato.* item *eod. lib. c. 55.* eadem B. V. eidem ait: *Placuit DEO, quòd amici sui piè dubitarent de Conceptione mea, & quilibet offenderet zelum suum, donec veritas clarescceret in tempore præordinato.* Quòd autem contrarium revelatum sit S. Catharinæ Senensi, in vita ejus nullo modo habetur: nec etiam quidquam contrarium in sermonibus S. Antonii Patavini, ùt testatur Suarez *cit. tom. 2. in 3. p. disp. 3. sec. 5.* Refert econtrà Bernardinus de Bustis Ord. Seraphici eximius vir *in suo Mariali, impresso an. 1513. sermon. 7. de excellent. Virginis Concept. in fine* Fantino Episcopo Patavino, dum legeret tertiam partem Summæ Angelici, & miraretur ejus sententiam de B. V. Conceptione, apparuisse B. Thomam, atque ei dixisse: *Quando talem opinionem posui, solum habui respectum ad Divinum statutum, quo B. Virgo peccatum originale contrahere debuerat, nisi per Filium suum fuisset præservata: sed DEI Filius matrem suam ab originali macula præservavit*: & his dictis disparuisse. Addit de Bustis, hanc revelationem Episcopum suo Vicario non sine lacrymis narrâsse. Refert etiam Platelius *p. 2. n. 355.* (& Sifilinus apud P. Leonardum Tschiderer, *de lapsi hominis lib. arbitrio n. 23.* ait, esse *liquidissimæ, & firmissimæ authoritatis*; cùm de ejus veritate ab Inquisitoribus Hispanicis sæpius authentica inquisitio facta sit, & semper hoc miraculum authenticum inventum, atque ab omnibus pro verissimo habitum) *anno 1428. 9. Sept.* Dominum Franciscum Muleti Canonicum Vicensem, Manresæ in templo interfectum, tediisse ad vitam, & revocâsse priorem opinionem, ac dixisse, se in altera vita piam sententiam veram didicisse.

317. Prob. conclus. 4. ratione. Quando B. Virgo dicitur *gratiâ plena*, juxta omnium, etiam D. Thomæ *3. p. q. 27. a. 1. in corp.* expositionem, indicatur, ei data esse præ omnibus aliis majora gratiæ privilegia: imo, ùt habet S. Doctor *3. p. q. 7. a. 10. ad 1.* ei data esse omnia privilegia, & gratiæ dona, quæ juxta rectam rationem decent Matrem DEI: simillima habet S. Doctor *3. p. q. 27. a. 5. in corp.* Hinc inferunt SS. PP. & cum his S. Thomas *3. p. q. 27. a. 1. in corp. & a. 4. in corp.* atque Theologi, sanctificationem Beatissimæ Virginis in utero, immunitatem ab omni peccato actuali &c. ergo etiam potest inferri immunitas à peccato originali; quia non minùs hæc decet matrem DEI; nam decuit DEUM, matrem habere purissimam; ex hoc enim infert S. Thomas *cit. q. 27. a. 4. in corp.* eam debuisse carere omni peccato actuali: atqui originale majus est aliquo actuali: ergo.

Dein, si ex hac decentia à S. Thoma: *3. p. q. 27. a. 1. in corp. & a. 4. ad 1.* infertur, quòd B. Virgo debuerit carere omni fomite, quòd debuerit esse semper virgo, quòd ejus corpus in sepulchro debuerit manere incorruptum &c. cur non magis inferatur, debuisse eam semper manere sine peccato; cùm etiam tantùm semel

habuisse peccatum, sit aliquid turpius, & minùs decens, quàm illa priora. Adde, quòd B. Virgini debuerint utique concedi eæ gratiæ, quæ aliquibus aliis fuêre concessæ: atqui non tantùm Angeli, sed etiam Adam, & Eva, fuêre sine originali peccato: ergo. Insuper, cùm S. Joannes Baptista fuerit sanctificatus in utero, itémque Jeremias, demus Matri DEI aliquid plus, quàm servis, & dicamus, eam nunquam maculatam fuisse.

318. Hucusque dicta intelligenda sunt de donis gratiæ sanctificantis, vel illis, quæ conducebant ad majora merita, vel majorem sanctitatem, & dignitatem Beatæ Virginis, non verò de aliis donis e.g. gratiarum gratis datarum, ex quibus, quæ ipsi collata fuerint, dubitatur: nec necesse fuit, ei alia omnia conferre; cùm non ob ipsam, sed potiùs ob alios data fuissent, nec ad majorem ejus sanctitatem aliquid contulissent. Sic non habuit donum immortalitatis; quia nec propriè est donum gratiæ, nec Christus id sibi voluit: neque habuit B. Virgo alia quædam privilegia, Sanctis quibusdam concessa, etiam supernaturalia, sed non spectantia ad ordinem gratiæ sanctificantis, vel meriti: imò nec habuit semper plura, & plura in iis, in quibus proceditur in infinitum; quia debuit aliquando DEUS mensuram finitam determinare; cùm infinitum dari non possit.

319. Dico 2. B. Virgo non tantùm caruit peccato originali, sed etiam debito proximo illud incurrendi: & tantùm habuit debitum remotum. Prob. conclusio 1. ipsa auctoritate, & communi sensu modernorum doctorum, atque etiam fidelium: certè recentiores ita communissimè docent. Prob. 2. Immunitas ab hoc debito utique decuit Matrem DEI, ut scilicet esset (quemadmodum loquitur S. Anselmus supra citatus. *n. 311.*) tantæ puritatis, quanta sub DEO intelligi potest; nam, si non fuisset hoc debito immunis, sanè potuisset major sub DEO puritas intelligi, nempe illa, quam habuêre Adam, & Eva, in sua creatione ante peccatum. Certè hoc debitum est sat magnus accessus ad peccatum; cùm tamen ex S. Thoma citato *n. 312.* puritas sit recessus à peccato.

Confirm. 1. Decuit, ut Filius Divinus Matrem præservaret ab iis inconvenientiis, quæ *num. 317.* allatæ sunt: ergo etiam decuit, ut eam præservaret ab hoc debito, quod, cùm supponat alligationem voluntatis B. Virginis voluntati Adami, supponit etiam, eam in Adamo peccâsse, ùt explicatum *n. 305.* quamvis postea gratiâ præventa non contraxerit maculam peccati; nam hoc ipsum jam satìs est indecens, & accessus magnus ad peccatum. Imò, ùt P. Thyrsus ait *tom. 3. select. disp. disp. 6. s. 3. n. 15. & seq.* hoc ipsum, quod est, patrâsse cum Adamo moraliter illud peccatum, est præcipuum caput malitiæ in peccato originali; cùm subsequens privatio gratiæ, aut alia, quæ constituunt peccatum originale, in parvulo habitualiter existens, sint potiùs pœna, saltem non sint ita indecentia.

320. Confirm. 2. Magìs recederet ab hoc peccato, qui non tantùm illud non contraxisset, sed neque cum Adamo moraliter illud patrâsset, esséique major in ipso puritas: ergo B. Virgo, quæ habuit maximam puritatem sub DEO, habuit etiam puritatem ab hoc debito. Confir. 3. Non decuit, ut voluntas illius creaturæ, quæ futura erat Regina Angelorum, & hominum, alligaretur voluntati alicujus sui servi: ergo B. Virgo non fuit inclusa in pacto cum Adamo, adeóque non debuit ab Adamo, & ejus obedientia, vel inobedientia, dependere: quod insuper infertur ex similitudine B. Virginis cum Esthere, de qua *n. 309.*

Confirm. 4. B. Virgini debet concedi omnis gratia, quæ decet Matrem DEI, nec repugnat honori DEI, aut Christi: atqui immunitas à debito proximo eam decet, nec repugnat honori DEI; quia tamen B. Virgo adhuc est sub DEO, ùt ait S. Thomas citatus *n. 312. in quantum erat in ea potentia ad peccandum*: nec repugnat honori Christi, qui tamen est ejus redemptor præservativus; quia B. V. ex meritis Christi fuit exempta, ab hac alligatione suæ voluntatis, ad voluntatem Adami, & consequenter per Christum liberata à peccato originali, ac debito proximo illud incurrendi; nam constanter dicimus, quòd hoc speciale privilegium meritus fuerit Matri suæ Divinus Filius, & quidem per merita passionis, & mortis suæ, ut videtur supponere Alexander VII. in suo decreto; quia scilicet Christus hæc ipsa merita sua ad impetrandum suæ Genitrici hoc privilegium obtulit æterno Patri.

321. Difficultas videtur esse in explicando decreto Divino, quo decretus est Christus, & ejus sanctissima Mater, atque hujus exemptio à pacto, atque peccato, & quidem per merita passionis Christi. Quidquid autem sit de eorum systemate, qui admittunt decreta DEI virtualiter distincta, scilicet, intentiva, & executiva, res hæc in systemate adstruentium unicum decretum virtualiter indivisibile (quibuscum sensi *in tr. de DEO n. 557.*) non ita difficulter explicatur.

Scilicet, ùt *in tr. de DEO* diximus, DEUS nihil decernit, nisi ùt instructus plenissimâ scientiâ, tam simplicis intelligentiæ, quàm mediâ; hinc antecedenter ad decretum condendi mundum, & mittendi Christum, ac producendi homines &c. vidit DEUS præter plurima alia, quæ ad hanc rem explicandam afferre opus non est, vidit, inquam, per scientiam simplicis intelligentiæ, se posse Christum decernere, ante, vel post Adamum: eúmque posse venire, vel passibilem vel impassibilem: se posse cum Adamo pactum inire, vel non: se posse includere in hoc pacto posteros, vel non, plures, vel pauciores: se posse ~~id~~ facere propter merita Christi, tam passibilis, quàm impassibilis; se posse permittere lapsum Adami, vel non.

Vidit DEUS etiam, quòd, si pacto cum Adamo inito includerentur posteri Adami, per viam ordinariam ab eo gignendi, tunc quæcunque persona humana per talem viam generaretur, nec specialiter excideretur, etiam esset in pacto includenda. Vidit ulteriùs, quòd, si Adam peccaret, & ipse vellet habere satisfactionem condignam ab homine, deberet aliqua Divina Persona assumere humanam naturam: & si mittenda esset secunda, eáque satisfacere deberet per suam passionem, illa deberet venire in carne passibili. Vidit præterea, DEUM hominem posse in mundum venire, vel per gene-

rationem ex Matre, vel alio modo; nam omnes hæ veritates sunt necessariæ. Dein vidit per scientiam mediam, quòd, si crearet Adamum, eique posterorum voluntates alligaret, atque has gratias conferret, ille physicè, & posteri moraliter peccarent. Vidit, quòd, si mitteret Christum, sive passibilem, sive impassibilem, hic statim sua merita, sive passionis, & mortis, sive alia, oblaturus esset pro Matre, ut sic redimeretur à pacto, & alligatione ad voluntatem Adami.

322. His, & similibus scientiis suppositis, potuit DEUS per unicum virtualiter indivisibile decretum (quod tamen nos ob nostri intellectûs imperfectionem in plures formalitates distinguimus) potuit, inquam, DEUS omnia, & inter hæc redemptionem B. Virginis, optimè decernere. Et quidem in systemate eorum, qui tenent, Christum non fuisse venturum, si Adam non peccâsset, potuit ita decernere: *Volo condere mundum, & in eo producere Adamum, ex quo volo nasci tot homines usque ad finem mundi: at ex his volo alligare ejus voluntati, in ordine ad servandum præceptum de non comedendo ex arbore scientiæ boni, ac mali, voluntatem horum determinatè posterorum* (nam DEUS omnes numeratos habet, quos nasci usque ad finem mundi vult, & hinc omnes determinatè alligavit: in eo tamen numero B. Virgo non fuit) *volo insuper Adamo conferre has gratias, & permittere ejus lapsum: ad quem reparandum volo mittere Christum passibilem, ut sua morte, ac passione, condignam satisfactionem præstet, & hominem superabundanter redimat: volo autem eum nasci ex Matre, quamvis sine patre: hanc autem ejus Matrem, nasciturum ex parentibus ordinaria via, tamen ex meritis passionis, ac mortis Filii, mihi ab isto pro Matre offerendis, volo eam non esse inclusam in pacto, atque adeo immunem ab originali peccato, ac ejus contrahendi proximo debito.*

323. Qui autem tenent Christum venturum fuisse, etiam Adamo non peccante, primam formalitatem decreti hanc ponunt: *Volo mittere Christum, & ad ejus gloriam etiam condere Adamum &c.* dein reliqua, ùt in priori decreto. Nec est absurdum, per idem decretum Christum bis attingi, vel bis decerni, prima formalitate decreti præcisiva ab impassibilitate, & passibilitate, item à modo mittendi per Matrem, vel alia via: dein altera formalitate, non præcisiva; hæ enim imperfectiones non sunt in decreto, sed in imperfecto nostro modo explicandi; quia intellectus noster aliter clarè non potest ista exponere.

Qui volunt, etiam B. Virginem jam decretam fuisse ante Adamum, debent duas primas formalitates decreti sic ponere: *Volo mittere Christum, nasciturum ex Matre: unde volo propter ipsum producere B. Virginem: propter ipsam autem, & Christum volo producere Adamum &c.* Tantùm opus est, novam admittere in nostro intellectu præcisionem, in eo, quòd secunda formalitas præscindat adhuc à pacto cum Adamo, inclusione, vel exclusione B. Virginis: unde per illam formalitatem B. Virgo necdum fuit formaliter exempta à pacto, sicut Christus nondum remotus ab impassibilitate. Et sic ex hucusque explicatis habetur, quòd vi decreti, quod modò in hac providentia datur, B. Virgo non exempta fuisset à peccato originali, nisi ex meritis passionis Christi, quæ per posteriorem formalitatem attinguntur: adeóque per ista exempta, vel præservativè redempta fuerit, quod erat ostendendum. In his autem decretis prorsus nihil est repugnans, aut indignum DEO, & quocunque eorum posito, faciliè intelligitur, quomodo B. Virgo fuerit, ex meritis mortis Christi, præservativè redempta à peccato, & debito ejus proximo; non tamen à remoto; quia non fuit exempta à communi modo generandi, à quo tamen exemptus fuit Christus.

ARTICULUS V.

Solvuntur Objectiones.

324. OB. 1. variis Scripturæ locis dicitur, omnes peccâsse originaliter: ergo etiam peccavit Beatissima Virgo. ant. prob. sic juxta editionem 70. interpretum *Job. 14. v. 4.* habetur: *Nemo mundus à sorde, neque infans, cujus est unius diei vita. Ad Rom. 3. v. 23. Omnes peccaverunt, & egent gloria DEI. Ad Rom. 5. v. 12. Sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt. & v. 18. Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem: sic & per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ.* rursus *2. Cor. 5. v. 14. Si unus pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt. & 1. Cor. 15. v. 22. Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur.* Resp. dist. antec. Dicitur peccâsse omnes in sensu accommodo. conc. antec. in sensu strictissimo. neg. ant. & conseq.

Ut Suarez, & alii docent, generales istæ locutiones non sunt strictissimè sumendæ, ita, ut nullam patiantur exceptionem; aliàs B. Virgo etiam deberet dici actualiter peccâsse, quod est falsum; nam *Jacobi 3. v. 2.* dicitur: *In multis offendimus omnes.* Unde textus isti optimè accipiuntur in sensu accommodo, sive cum aliqua exceptione, & privilegio Matris Divinæ, ùt ait S. Anselmus apud Cornelium *in 2. ad Cor. c. 5.* Quia tamen B. Virgo contraxit debitum saltem remotum, hinc jam indigebat redemptione Christi: & in hoc sensu latiori, potest ei utcumque accomodari S. Pauli comparatio, vel argumentatio, quanquam non omni eodem modo, quo aliis hominibus. videatur *num. 307.* Dein, licèt omnes, qui peccaverunt in Adam, redempti sint, non tamen omnes, qui redempti sunt, peccârunt in Adam; Eva enim non peccavit in Adam, sed ante ipsum.

325. Ob. 2. SS. PP. docent, omnes omnino homines fuisse lapsos per culpam originalem: ergo. Confirm. 1. Idem docent Concilia: ergo. Confirm. 2. SS. PP. communiter docent, B. Virginem fuisse baptizatam, vel à Christo, vel à S. Petro: ergo peccavit etiam ipsa originaliter. Confirm. 3. Angelicus est nobis omnino oppositus: ergo. Resp. neg. ant. Satis, supérque ostendimus, plures ex SS. Patribus nobiscum sentire: & fortè vix unus, aut alter, & nec isti omnino apertè, sunt in sententia opposita; quod ideo fieri

fieri potuit; quia olim sententia pia nondum erat adeò nota, ac nunc: nec Ecclesia Romana tantos favores ei exhibuerat. Adde, Patrum dicta sæpe non omnino universaliter accipi posse; cùm sæpe etiam actualibus peccatis omnes maculatos dicant, ùt observat Suarez *tom. 2. in 3. p. disp. 3. sec. 5. §. Sexto quæ.*

Quare nec illud, quod S. Augustinus dicit *l. 1. de nupt. & concupisc. c. 12.* nempe, omnem carnem, quæ ex concubitu nascitur, esse *carnem peccati*, prorsus ita universaliter accipiendum est, ut etiam id de B. Virgine intelligendum sit; cùm ipsam à peccato omni clarè excipiat, ùt patet ex ejus verbis *num. 311.* citatis: nisi cum quibusdam dicere velis, per carnem peccati non intelligi peccato infectam, sed aliquid aliud, quod tamen necdum satis explicatum videtur. Cæterùm huc spectat dictum S. Ludovici Bertrandi, quod refert Gormaz *de incarnat. num. 851. Omnes antiqui Patres, si modò vivèrent, dicerent, scriberéntque id, quod nos sentimus, de immaculata Virginis Conceptione.* Certè, si viderent, toti Ecclesiæ celeberrimam esse Immaculatæ Conceptionis solemnitatem, si viderent tot Bullas Pontificum, tot Academiarum juramenta &c. absque ullo dubio, si fuissent in opposita sententia, eam mutarent.

326. Ad 1. confirm. neg. antec. nam ùt Scripturarum, ita & Conciliorum, generales locutiones intelligendæ sunt cum exceptione, ùt satis patet ex Tridentino, quod *sess. 5. decreto de peccato originali* sub finem addit: *Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus, non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, Beatam, & Immaculatam Virginem Mariam &c.* Quibus verbis, ait Suarez, Concilium significat, B. Virginem, nec comprehendi in generalibus locutionibus aliorum Conciliorum, vel Scripturarum; nam est eadem fides, & doctrina Scripturarum, & omnium Conciliorum: nec comprehendi potest ab uno, quod ab alio excipitur. Adde ex eodem Eximio, has locutiones, sive Scripturæ, sive Conciliorum, posse etiam significare, solum Christum esse ex se exemptum: sicut scilicet solus DEUS dicitur habere immortalitatem, aut esse bonus, quamvis creaturæ etiam ex DEI beneficio possint esse tales. Adde, ùt advertit idem Suarez, Concilium Millevitanum *cap. 2.* loqui etiam de nativitate, adeóque ad B. Virginem extendi non posse.

Ad 2. confirm. neg. conseq. nam baptismus etiam potest impendi iis, qui non habent originale peccatum, ùt patet in adultis, cum contritione ad eum accedentibus: item in Apostolis, qui jam in circumcisione erant ab eo liberati. Unde primarius finis baptismi est conferre gratiam, ex se remissivam peccati originalis, & actualis, characterem, & capacitatem ad reliqua sacramenta: forma autem non significat necessariò ablutionem internam actualem absolutam à peccatis, sed tantùm sub conditione, si adsint: imo etiam, si adsint peccata, seu maculæ, non debent necessariò actu ablui, ùt patet in eo, qui fictè accedit ad baptismum.

327. Ad 3. confirm. Resp. me non ignorare, asserri ex Angelico loca complura, quæ nostræ sententiæ minimè favent. Ea videre poteris apud Sfondratum *in Innocentia vindicata §. 11.* Sed scio etiam, asserri ex eodem S. Doctore textus pro nobis, qualem etiam suprà attulimus *n. 312.* Insuper graves authores dicunt, S. Doctorem *in c. 5. epistol. ad Rom.* sic scripsisse: *Omnes in Adam peccaverunt, una excepta B. Virgine, quæ nullam contraxit maculam originalis peccati:* quæ verba saltem olim in antiquissimo codice Bibliothecæ Sfortianæ inventa, & Urbano VIII *a. 1625.* exhibita fuisse dicuntur. Etsi autem in communibus exemplaribus, non inveniatur hic textus, extat tamen in omnibus ille, quem citavimus *num. 312.* qui satis clarus est; unde saltem mens Angelici non est adeò certa. Dein neque adeò certum est, an non S. Thomas, dum ait, omnes peccâsse in Adam, tantùm intelligat, contraxisse qualecunque debitum peccandi, ùt eum explicat insignis Dominicanus Joannes à S. Thoma *tom. 1. in 1. p. disp. 2. prœmialis de approbatione doctrinæ S. Thomæ. a. 2.* ubi pro sua opinione citat plures: imò Angelicus scribitur, è cœlo apparens se ipsum ita explicâsse Episcopo Patavino, de quo vide *num. 316.*

Adde, quòd verba S. Thomæ in rigore acceptari non possint; nam *1. 2. q. 81. a. 3. in corp.* vult, *secundùm fidem Catholicam firmiter tenendum*, quod ibi docet de peccantibus in Adamo. Rursus *in 4. dist. 43. q. 1. a. 4. quæstiunc. 1. ad 3.* ait esse *erroneum dicere*, scilicet oppositum ei, quod ibi habet de originali peccato. Unde, si verè, & propriè affereret, neminem præter Christum, adeóque neque B. Virginem, peccato originali strictè sumpto caruisse, planè inferret censuram severissimam sententiæ piæ, cui tot Pontifices summè favent, unà cum Tridentino, ùt patet ex dictis. Quare malim, S. Doctoris verba aliquanto minùs propriè accipere, quàm ei opinionem, sententiæ tam piæ contrariam, attribuere. Quòdsi tamen omnino immobiliter contendas, Doctorem Angelicum nobis esse oppositum, dicam cum S. Ludovico Bertrando ex Ordine S. Dominici apud Gormaz. *de incarnat. n. 851.* etiam Angelicum cum aliis Patribus, si modò viveret, & scriberet, aliter, & id, quod nos dicimus, sensurum, & scripturum.

328. Ob. 3. SS. Patres dicunt, neminem pati mortem, nisi, vel pro suo peccato, vel pro alieno, pro quo satisfaciat: sed B. Virgo est mortua, & non pro alieno: ergo pro suo peccato. Confirm. S. Pius V. sustulit olim Officium proprium Conceptionis; quia in eo dicebatur B. Virgo immaculata, & præservata: ergo. Resp. neg. ant. saltem nego, quòd multi Patres hoc dicant, & quidem intelligendo peccatum strictè dictum; nam utique pro nostra sententia sunt multi SS. Patres: alii autem ùt plurimùm non adeò examinârunt hoc privilegium B. Virginis.

Si autem quæras, cur igitur B. Virgo passibilis fuerit, imò mortua, si peccatum non contraxit? Resp. Mors per se fuisset naturalis homini, etiam non peccanti; aliàs enim non fuisset, cur DEUS statuisset in medio paradysi lignum vitæ, quod vitam semper conservaret: nec etiam fuisset ratio damnandi propositionem 78. Baij, *Immortalitas primi hominis non erat gratiæ beneficium, sed naturalis conditio:* adeóque mors non fuit necessariò pœna: fuisset ea tamen impedita in statu justitiæ originalis: at modò

modò non debuit impediri in B. Virgine: sed, sicut non est impedita in Christò, ob redemptionem nostram, ita neque fuit impedità in Beatissima Virgine, ob alias rationes.

Unde, quàndo Concilia, & Patres, videntur negare, mortem fuisse homini naturalem, vel ex necessitate naturæ secutam, tantùm loquuntur de necessitate, etiam stante gratia originali, & solùm negant, quòd mors tunc non fuisset impedienda. Adde, mortem in Virgine non fuisse pœnam, nec indecentiam ullam attulisse, sed potiùs fuisse occasionem meriti majoris, ferviisse etiam ad majorem similitudinem cum Christo. Addit quidam recentior, B. Virginem mortuam fuisse, ne putaretur ab hæreticis Dea. Neque ex morte potest inferri admissum peccatum; cùm enim, etiam eò remisso, maneat mors, non habet cum peccato necessariam connexionem. Ad confirm. neg. conseq. S. Pius V. id non fecit ideo, quòd falsi aliquid in eo Officio contineretur: sed quia voluit omnia revocare ad antiquum morem. Posteriores autem Pontifices, maximè Paulus V. & Alexander VII. plurima in favorem immaculatæ Conceptionis statuerunt, & Officium ejus horis Canonicis inseruerunt.

329. Ob. 4. contra 2. conclus. Si Adam non peccâsset, Christus Matrem non habuisset: ergo B. Virgo non fuit intenta ante Adamum: prob. antec. tunc Christus non venisset infans, sed ùt homo perfectus, qualis fuit Adam: ergo. Confir. B. Virgo juxta nos fuit exempta à lege, seu pacto cum Adamo: sed nemo eximitur à lege, nisi priùs ei fuerit subjectus: ergo B. Virgo fuit pacto subjecta, vel ei inclusa, adeóque non fuit intenta ante Adamum, & pactum cum ipso initum. Resp. 1. Si etiam B. Virgo ante Adamum non fuisset intenta, tamen potuisset non fuisse in pacto inclusa, ùt patet ex systemate eorum, qui volunt, Christum non fuisse venturum, si Adam non peccâsset: itémque ex decreto priori, in systemate etiam eorum, juxta quos Christus venisset, etiam Adamo non peccante.

Responderi quoque potest 2. neg. antec. ad prob. neg. antec. quod etiam Suarez negat *tom. 2. in 3. partem disp. 1. sec. 3.* potuisset enim DEUS fieri homo immortalis, non in statu gloriæ, sed in eo, quo alii tunc homines nascerentur; decere enim potuit, Christum esse viatorem cum conditione corporis, statui hominum accommodata, ut illis mereretur, & suo exemplo viam ad beatitudinem demonstraret. Ad confirm. dist. mi. nemo eximitur à lege, nisi sit subjectus, saltem conditionatè. conc. mi. absolutè subjectus. neg. mi. & conseq. Fuit autem B. Virgo conditionatè saltem legi subjecta, vel pacto inclusa, quatenus in hoc inclusa fuisset, nisi ex meritis Christi exempta fuisset.

330. Ob. 5. Si B. Virgo fuit decreta, vel intenta ante Adamum, venisset ipsa, etiamsi Adamus non futurus fuisset: imò nec mundus: hoc est incredibile: ergo. Confirm. Ista intentio B. Virginis, & ejus exemptio, non habet fundamentum in Scripturis: ergo gratis asseritur. Resp. neg. ma. saltem quoad id, quòd venisset B. Virgo; etiamsi mundus non fuisset conditus: & quæro ab adversariis, si Adamus juxta ipsos fuit priùs decretus, an venisset, etiamsi nullus alius homo secuturus fuisset? Scilicet, saltem in hac providentia, non videtur DEUS voluisse Christum, vel B. Virginem, vel Adamum solum, sed istos primò, & alios propter ipsos producere, qui ideo posterioribus decreti formalitatibus sunt intenti. Sic etiam rex intenditur primò, non tamen intenditur, ut sit ipse solus, seu, etiamsi nullus existat subditus. Ad confirm. neg. antec. Exemptionem B. Virginis sufficienter ex Scripturis ostendimus in probationibus, & figura in Esthere præcedens sat bene eam adstruit. Quod spectat ad intentionem B. Virginis ante Adamum, quamvis ea à nobis positivè non adstruatur, tamen à suis auctoribus valde bene probatur *ex Prov. 8. v. 22. Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret à principio. Ab æterno ordinata sum, & ex antiquis, antequam terra fieret.* item *ex Ecclesiastici 24. v. 14. Ab initio, & ante sæcula creata sum.* Quæ verba, licèt primariò intelligi debeant de Christo, tamen etiam ab Ecclesia attribuuntur B. Virgini: cùmque Beatissima Virgo non fuerit ante sæcula possessa, creata, ordinata, in executione, debent ista intelligi de intentione: atque adeò ipsa in intentione DEI alias creaturas, etiam Adamum, præcessit.

331. Ob. 6. Si quis accepisset fœminam in servitutem, cum expresso tamen pacto, ne proles, ex ea nascitura, sit serva: postea autem alius eandem fœminam ex captivitate redimeret, hic quidem esset Redemptor fœminæ, non verò prolis ejus: sed ita se haberet B. Virgo juxta nos; cùm expresè esset excepta à pacto cum Adamo, & transfusione maculæ in illam: ergo Christus non esset ejus Redemptor, quod dici non potest *ex n. 307.* Resp. dist. ma. si talis non priùs etiam dedisset pretium pro hoc ipso, ut proles non sit serva. conc. mai. si pro hoc ipso etiam dedisset pretium neg. ma. (tunc enim esset Redemptor præservativus prolis) & dist. sic min. neg. conseq. nam Christus pro hac ipsa exemptione Matris suæ pretium dedit. Nec dicas, Christum pro solis in Adamo lapsis dedisse pretium, juxta illud *Matth. 9. v. 12. Non est opus valentibus medicus, sed malè habentibus*; nam hoc intelligi debet de medico reparativo, non verò de præservativo, qui utique sæpe etiam valentibus necessarius est, ad valetudinem conservandam.

332. Ob. 7. Si B. Virgo fuit ex meritis Christi exempta à pacto, tunc, si Christus pro ea non obtulisset sua merita, fuisset ipse auctor originalis peccati in ea: sed hoc est absurdum: ergo. Resp. neg. ma. tam parùm enim Christus tunc fuisset auctor peccati in Matre, quàm parùm est auctor in nobis, quos non exemit; quia tunc tantùm non impedivisset peccatum: causa autem fuisset Adamus, & voluntas B. Virginis alligata voluntati Adami. Ex hac occasione nota, quòd, quando dicitur DEUS iniisse pactum cum Adamo, de transfundenda justitia, vel macula originali, non eodem modo intelligenda sit hæc propositio, de justitia, vel gratia, & de macula, seu peccato; nam illam DEUS positivè transfudisset, & in hominibus produxisset; non ita maculam, quam non positivè, sed tantùm negativè, & analogicè transfudit, hoc est, non impedivit.

333. Ob. 8. Si Beatissima Virgo non fuit inclusa in pacto cum Adamo, tunc neque habuisset gratiam originalem per Adamum: hoc autem dici non potest: ergo. Respondent 1. aliqui, negando minorem cum gravissimis, ùt ajunt, authoribus, dicúntque, quòd, etsi B. Virgo

go gratiam non habuisset dependenter ab Adamo, sufficienter illam habitura fuisset aliâ viâ ex meritis Christi, scilicet ratione electionis in Matrem Divinam. Et sanè, cùm Beatissima Virgo incomparabiliter plus gratiæ esset receptura, quàm Adam, imò, cùm futura esset hujus, & omnium Sanctorum Regina, difficile videtur, quòd quoad primam gratiam debuerit ab illo dependere.

Resp. 2. in forma dist. ma. B. Virgo non habuisset gratiam originalem per Adamum, vi præsentis decreti, & in hac providentia, conc. mai. vi alterius decreti, & in alia providentia: subdist. si probetur, quòd B. Virgo eam gratiam necessariò debuisset habere per Adamum, neg. ma. si id non probetur, uti difficulter probabitur, conc. ma. & dist. proportionaliter min. neg. conseq. Decretum, quod nunc datur, cùm jam supposuerit scientiam mediam de lapsu Adami, non decrevit gratiam derivandam ab Adamo in ullum hominem, quamvis DEUS, si prævidisset Adamum non lapsurum, per aliud decretum gratiam ab Adamo in posteros derivandam decrevisset: & si in eo casu etiam B. Virgo debuisset recipere primam gratiam dependenter ab Adamo, tunc etiam ejus voluntas ipsius voluntati probabiliùs alliganda fuisset: ex quo tamen non sequitur, eam etiam modò alligatam fuisse. Et potuisset utique DEUS velle eam alligare in circumstantiis favorabilibus, non autem in odiosis, seu noxiis; sicut rex potest subditum aliquem velle frui favoribus communibus, non verò premi oneribus communibus.

334. Ob. 9. Si B. Virgo non fuit inclusa in pacto cum Adamo, non potest explicari, quid factum fuisset, si DEUS in primo instanti conceptionis, seu animationis, gratiam illi non infudisset: sed hoc debet explicari: ergo, prob. ma. non potest explicari, an tunc habuisset privationem gratiæ, an tantùm puram ejus negationem: ergo. prob. ant. si dicatur primum, tunc habuisset peccatum originale, saltem juxta multos auctores, juxta quos id peccatum stat in privatione gratiæ: ergo antecedenter jam habuit debitum proximum; quia fuit obnoxia huic privationi gratiæ: si autem dicatur secundum, tunc B. Virgo relicta fuisset in statu puræ naturæ, quod dici non potest in hac providentia, in qua omnes homines sunt elevati ad statum gratiæ: ergo ista exemptio à pacto defendi non potest. Confirm. Si B. Virgo fuit exempta à pacto, tunc, etiamsi gratia ei data non fuisset, tamen non contraxisset peccatum originale: ergo gratia collata non fuit præservativa ab illo peccato: ergo non est ex meritis Christi ab eo peccato præservata, consequenter neque redempta.

335. Resp. neg. suppositum ma. cùm enim DEUS in hac providentia omnem hominem elevaverit ad statum gratiæ, adeóque negatio gratiæ sit in homine privatio: cùm insuper à Christo per merita sua, impetrata fuerit Matri exemptio à pacto, non qualiscunque, sed conjuncta cum infusione gratiæ, & quæ exemptio tenderet in hunc finem, ut B. Virgo remotior esset à carentia gratiæ, seu à debito proximo eâ carendi, non potuit DEUS in hac providentia gratiam B. Virgini non infundere; aliàs enim eo ipso Christi merita non acceptâsset. Si autem quæras, quid in alia providentia factum fuisset, in qua homo mansisset in statu puræ naturæ, debes priùs determinare, an in illa etiam Christus venisset, & quid tunc pro Matre petiisset, vel non: quibus positis, non erit valde difficile, etiam hoc determinare. Interim in ordine ad hanc quæstionem non sumus valde soliciti de alia providentia, præsertim tali, in qua non detur elevatio naturæ ad statum gratiæ.

Ad confirm. neg. antec. vel ejus suppositum; quia, si B. Virgini non fuisset collata gratia, etiam non fuisset exempta à pacto; Christus enim utrumque indivisim à Patre petiit, ac impetravit, & DEUS etiam utrumque indivisim decrevit: hæc quoque gratia B. Virgini, ex meritis Christi collata, fuit formaliter ejusdem Deiparæ præservativa à privatione gratiæ: quæ privatio (etsi impta non iset ratio peccati originalis, ùt diximus) tamen est effectus hujus, & macula quædam animæ, quæ etiam debuit removeri à B. Virgine, & formaliter removetur per ipsam gratiæ collationem. Neque dicas, juxta nos B. Virginem liberatam fuisse à peccato, & ejus contrahendi debito, per gratiam purè extrinsecam, scilicet per benevolum decretum DEI; nam, licèt formaliter per hoc decretum exempta fuerit, seu liberata à pacto, tamen simul vi ejusdem decreti, gratia ipsi collata est, & impedita privatio: non minùs, ac quando aliis hominibus remittitur peccatum per infusionem gratiæ: & ùt gratia in aliis hominibus est forma justificativa, & deletiva peccati, ita quoque in B. Virgine est forma justificativa, & præservativa à peccato: de qua re vide dicta *n. 292.*

336. Ob. ultimò. Ex nostris principiis sequeretur, quòd B. Virgo neque contraxisset debitum remotum peccandi: hoc autem est nimium: ergo. prob. ma. potest enim juxta nostrum modum arguendi dici, quòd non deceat Matrem DEI ulla, etiam tantùm remota, necessitas, seu debitum peccandi in Adamo: ergo. Confirm. 1. B. Virgo fuit miraculosè genita, ex sterilibus parentibus: ergo non descendit via naturali ex Adamo: ergo non contraxit illud debitum. Confirm. 2. Si ideo contraxit debitum remotum; quia, si non fuisset electa in Matrem DEI, fuisset inclusa in pacto, tunc etiam Christi humanitas contraxit debitum remotum, adeóque etiam DEUS per communicationem idiomatum poterit dici, id debitum contraxisse; quia, si illa humanitas non fuisset assumpta, sed ùt alius purus homo, ex Adamo fuisset progenita, etiam in Adamo peccâsset: de Christo autem dicere, quòd habuerit debitum remotum peccandi, est prorsus absurdum: ergo. Confirm. 3. Angeli non habuêre hoc debitum remotum: ergo nec Angelorum Regina.

337. Resp. Majorem admittit recentior Scotista: sed planè contra torrentem auctorum, nec videtur in ejus sententia posse ostendi, quomodo B. Virgo sit à Christo proprièredempta; si enim nullum habuit periculum, incurrendi maculam, tam parùm est redempta per Christum à peccato originali, quàm parùm Angeli, qui ab hoc per illum nullo modo redempti sunt: quamvis enim dicatur, eos gratiam à Christo, & per ejus merita accepisse, & sic aliquo modo dicatur Christus Angelorum Redemptor à S. Bernardo *serm. 22. in Cantic.* non tamen potest dici, Christus redemisse Angelos à peccato originali Adami; quia scilicet nullum habuêre ejus incurrendi debitum: ergo nec posset dici, quòd B. Virginem ab eo peccato redemerit.

Dicere autem, quòd Christus B. Virginem non redemerit ab originali peccato, esset asserere aliquid, omnino contrarium sensui communi fidelium, expresso in Bulla Alexandri VII. citata *n. 315.* in qua dicitur, sensum fidelium esse, Beatissimam Virginem *fuisse speciali DEI gratia, intuitu meritorum Christi, à macula peccati originalis præservatam*; quin etiam in oratione, sub finem Officii parvi immaculatæ Conceptionis apposita, dicitur: *Ex morte filii tui prævisa, eam ab omni labe præservâsti*; unde Suarezio *tom. 2. in 3. p. dist. 3. sect. 2.* videtur non cariturum errore, si quis assereret, B. Virginem non esse ab originali labe redemptam. Quare neg. ma. ad prob. neg. ant. quia non est ulla moralis indecentia puræ creaturæ, quòd nascatur viâ ordinariâ ex parentibus: econtra autem oppositum videtur minuere dignitatem Christi; sic enim non esset universalis redemptor omnium hominum, qualis tamen ab omnibus dicitur, & quidem non tantùm omnium in sensu accommodo, sed omnium strictè loquendo; sic enim accipiuntur textus Scripturæ, & Patrum, à fidelibus, ùt dictum *n. 307.*

338. Ad 1. confir. neg. conseq. Per viam ordinariam intelligitur, ex duobus parentibus, & ex semine masculino: non autem intelligitur exclusio miraculi; aliàs etiam S. Joannes Baptista, & S. Franciscus de Paula, & plures alii, qui miraculosè ex sterilibus parentibus nati sunt, debuissent carere peccato originali. Ad 2. confirm. Syllogismus non est in forma; non enim purificatur conditio, ùt patet consideranti; si autem purificaretur in minore, hoc est, si diceretur: *sed ideo contraxit* &c. dist. min. præcisè ideo. neg. min. simul etiam ideo; quia per viam ordinariam fuit genita ex Adamo. conc. min. & neg. conseq. Humanitas Christi autem non fuit ita genita; unde de facto hæc humanitas debitum etiam remotum non habuit. Si autem in alia providentia non fuisset assumpta, & per viam ordinariam generata, potuisset debitum remotum, vel etiam proximum habere.

Ad 3. confirm. Quare non etiam dicitur B. Virgo esse purissimus spiritus, vel naturæ altioris, quàm alii homines? in forma neg. conseq. Angeli, utpote purissimi spiritus, non potuêrunt ita nasci ab Adamo, & consequenter non potuerunt includi in pacto, quod præcisè posteros Adami spectabat. At verò B. Virgo ita nata est: &, ùt communis fidelium sensus habet, ipsa fuit præservata per speciale privilegium ab originali labe: quod ipsum innuit, eam habuisse periculum, saltem remotum, incurrendi illud peccatum.

ARTICULUS VI.

Alia Quæsita circa Lapsum primorum Parentum.

339. Quæritur 1. Quodnam fuerit peccatum primorum parentum.

Resp. Si quæritur de actu externo ultimo, fuit comestio pomi, de arbore scientiæ boni, & mali: & hoc in sensu literali accipiendum esse, omnes SS. Patres clamant cum Ecclesia, & communi interpretum Scripturæ consensu; sicut etiam omnes conveniunt, quòd paradisus fuerit verè locus in terra. Et hinc SS. Patres graviter invehuntur in Origenem, qui voluit, ista omnia tantùm metaphoricè intelligi, de qua re videatur Bellarm. *tom. 4. controv. 1. l. unico de gratia primi hominis c. 10.*

Qualis autem fuerit arbor illa, controvertitur. A DEO vocata fuit *arbor scientiæ boni, & mali*, occasione eventûs futuri, vel prævisi, ùt censent Tostatus, Rupertus, Pererius; quia scilicet dæmon erat prævisus, promissurus Evæ scientiam boni, & mali, ex illius fructûs comestione. Re ipsa autem fuit, vel juxta Theodoretum, & alios, arbor ficus; quia statim post comestionem fructûs prohibiti subditur *Gen. 3. v. 7. Consuerunt folia ficûs, & fecerunt sibi perizomata:* vel juxta alios arbor malus, juxta illud *Canticorum 8. v. 5. Sub arbore malo suscitavi te:* ad quem tamen textum respondet Cornelius, & verè, quòd malus sit nomen genericum, quódque omnes fructus, habentes tenuem corticem, veniant nomine malorum, adeó que etiam ficus. vide Cornel. *in Gen. 2. v. 9. ad verba. Lignúmque scientiæ boni, & mali.*

340. Sed non est hoc, quod hic potissimùm petitur; nam quæritur potiùs, quinam fuerit motus primus malus in protoparentibus; cùm plures concurrerint (quamvis teste Oviedo *in 1. 2. tr. 6. controv. 9. punct. 9. num. 72.* una tantùm intemperantiæ malitia in parvulos sit transfusa) & Cornelius *in Gen. 3. v. 6. Qui comedit*; octo recenset, ex quibus modò investigatur, quis fuerit primus. Existimo, hunc motum probabiliùs fuisse motum, seu peccatum superbiæ. ita SS. Patres plurimi, atque etiam S. Thomas *2. 2. q. 163. a. 1.* & communis Doctorum. Probatur autem cum S. Thoma, ex illo *Ecclesiastici 10. v. 15. Initium omnis peccati est superbia:* quem textum, licèt fors possit exponi de peccato Luciferi, tamen Angelicus, & alii etiam exponunt de primo peccato hominis, quod potest dici primum, seu initium peccati humani; nam Apostolus *ad Rom. 5. v. 12.* ait: *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit*: hoc est, peccatum humanum; nam Angelicum priùs intravit per Luciferum.

341. Accedit, quòd DEUS postea irriserit Adamum, eoquòd aliquo modo voluerit esse sicut DEUS, dicens: *Genes. 3. v. 22. Ecce Adam quasi unus ex nobis factus est, sciens bonum, & malum.* Insuper ad hanc superbiam parentes primos incitavit serpens *Genes. 3. v. 5. Eritis sicut Dii, scientes bonum, & malum.* Accedit, quòd appetitus concupiscibilis, seu inferior, tunc esset perfectè subditus rationi, nec rebellare poterat, antequam superior DEO rebellâsset; unde non per hunc appetitum inferiorem primò peccârunt Adam & Eva. Sed neque etiam primum peccatum potuit esse infidelitas; nam in eo statu justitiæ originalis, non cadebat in primos parentes error; quare primum peccatum fuit elatio animi.

At, postquam præcessit motus superbiæ, successit infidelitas; nam, quòd protoparentes fidem perdiderint, constans est sententia SS. Patrum. Quidam tamen asserunt, Evam non putâsse, quòd DEUS ipsi mentitus fuerit, sed potiùs, quòd ipsa illius verba non ritè intellexerit: adeóque eam non credidisse, quòd DEUS sibi prohibuerit esum pomi: cui opinioni videtur favere textus hebræus, ex quo locò dictorum sententiæ

pentis: *Cur præcepit vobis DEUS? Gen. 3. v. 1.* posset poni: *Estne verum, quòd vobis præceperit DEUS?* Tandem accessit aperta inobedientia, & comestio vetiti pomi: & sic, ùt habetur *ad Rom. 5. v. 19. Per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi.* vide Bellarminum *tom. 4. controv. 2. de amissione gratiæ l. 3. c. 4.*

342. Quæritur 2. An peccatum originale potuisset esse veniale. Respondetur communiter, cum S. Thoma *1. 2. q. 89. a. 3.* quòd non; eoquòd in statu originalis justitiæ, locum non habuisset peccatum veniale. Ratio est; quia in eo statu felici non habuisset locum dolor, aut mœstitia, timor, aut pœna; ait enim S. Augustinus, *l. 14. de Civit. DEI c. 10.* absurdissimum esse, hæc ponere in eo statu felicissimo: & tamen ista debuissent sequi in eo statu, si datum fuisset peccatum veniale; quia hoc statum innocentiæ non sustulisset. Hinc non potuit Adam e. g. verbum tantùm otiosum loqui cum plena deliberatione (semiplena enim, & imperfecta libertas, tunc non habuisset locum) sed vel debuit nullum peccatum committere, vel mortale: quod, cùm statum innocentiæ sustulerit, illis miseriis locum fecit. Unde peccatum Adami absque dubio fuit mortale; quamvis enim materia, in se nudè spectata, fuerit levis, scilicet comestio unius tantùm pomi, tamen, quia finis hujus præcepti fuit gravissimus, scilicet, vel transfusio justitiæ originalis, vel ejus privatio, etiam ipsa transgressio gravis, & mortalis fuit.

343. Quæritur 3. Qualis serpens fuerit, qui Evam seduxit. Resp. De hoc agit Bellarminus *tom. 4. controv. 2. de amissione gratiæ l. 3. c. 3.* Et fuêre olim hæretici, dicti *Ophitæ*, id est, serpentarii, qui existimârunt, illum serpentem fuisse sapientiam DEI, quæ contraria fuerit creatori, atque in odium huius, hominibus aperuerit oculos, ad videndum bonum, & malum; hinc istum serpentem coluerunt, eique panem obtulerunt, teste S. Epiphanio *hæresi 37.* Manichæus teste S. Augustino *l. de hæresibus, hæresi 46.* dixit, eum serpentem fuisse Christum. Origenes, qui, ùt dictum *n. 339.* omnia volebat explicare allegoricè, intellexit per serpentem delectationem, per Evam sensum, per Adamum rationem. Alii, teste Procopio, putârunt, dæmonem assumpsisse serpentem tantùm phantasticum, sicut quandoque assumit phantasticum corpus humanum.

Sed dicendum est, fuisse verum, & naturalem serpentem, quem invasit dæmon, & per quem fuit locutus. certè pœnæ, quæ *Gen. 3. v. 14.* serpenti infliguntur, non delectationi, nec sapientiæ DEI conveniunt, nempe, super pectus gradi, terram comedere, inimicitias habere cum hominibus &c. DEUS autem punivit serpentem, tanquam organum dæmonis, in quantùm puniri potest creatura non libera, hoc est, malis eum affecit: de qua pœna videantur Cornelius *in hunc locum* & Bellarminus *tom. 4. controv. 2. de amissione gratiæ l. 3. c. 3. & 11.* ubi iste putat, quòd serpens priùs posteriore tantùm parte repserit, anteriore rectus incesserit, in pœnam autem nunc toto corpore repat: insuper ait, quòd, cùm ante peccatum non fuerit animal homini noxium, eidem etiam non fuerit horrori, & execrationi, sicut nunc est, quando occidit homines, & ab hominibus occiditur: adeóque nunc sint inimicitiæ inter ipsum, ac hominem, quæ priùs non erant.

344. Pererius tamen *in Gen. l. 6. disp. 1. q. 4.* putat, serpenti reptationem jam priùs naturalem fuisse: sed, cùm ante peccatum non faceret eum horridum, & execrabilem, postea eum talem reddidisse, ac sub hac ratione pœnam fuisse: sicut scilicet mors homini naturalis est, & tamen modò est pœna; nam, cùm in statu justitiæ originalis mors, ex speciali DEI favore, impedita fuisset, modò autem specialis ille favor in pœnam peccati subtractus, & ea impeditio sublata sit, meritò mors nunc dicitur pœna. Putat autem hic author *eadem quidem disputat; sed priore quæst. nempe 2.* serpentem, quem dæmon invasit, fuisse illum, qui dicitur *Scytale*, de quo ait Solinus, eum esse ita pulchrum, ac squammis tam fulgentibus, ut quasi miraculo sui capiat aspicientes. Cornelius autem *in c. 3. Gen. v. 1.* ait, Scytalen esse stupidæ naturæ, cùm tamen serpens decipiens Evam fuerit *callidior cunctis animantibus. Gen. 3. v. 1.* Quòd autem Eva non timuerit loquentem serpentem, rectè ait Cornelius *loc. modò cit.* inde ortum, quòd necdum peccatrix privilegio justitiæ originalis timore exempta fuerit.

Pererius *ead. disp. q. 3. in fine* ait, Evam non fuisse ita repletam sapientiâ, sicut Adamus fuit, sed habuisse plurium rerum ignorantiam negativam, quarum notitia ad ejus statum non pertinebat (quanquam in eo statu non habuerit ignorantiam positivam) adeóque nescisse, alia animalia loqui non posse: quamvis neque firmiter crediderit, animalia loqui posse, aut etiam serpentem vera dicere; nam talis firmus assensus fuisset positivum malum: motam autem fuisse splendidis serpentis promissis, ad eum audiendum, vel utcunque ei credendum assensu dubio, & suspenso. Alii autem putant, eam quidem agnovisse, spiritum per serpentem loqui, sed aliquo modo putâsse, bonum, & suis commodis studentem. Quòd autem dæmon non aliud animal invaserit, ait S. Aug. *l. 11, in Genes. ad lit. c. 3.* inde fuisse, quòd DEUS id illi non permiserit. Addit Magister Sententiarum *l. 2. dist. 21. §. sed quia*, DEUM non voluisse fraudem nimis occultam, & hinc non permisisse dæmonem ingredi e. g. columbam, sed tantùm animal tortuosum, & astutum. Plura Pererius *disp. cit. q. 5.* videri etiam meretur Cornelius à Lapide *in Gen. c. 3. v. 1.*

345. Quæritur 4. Quænam fuerint pœnæ peccati originalis in hac vita. Resp. Recensentur à Scholasticis quatuor vulnera naturæ, *ignorantia, malitia, concupiscentia, infirmitas:* quæ Bellarminus *tom. 4. controv. 2. l. 6. de amiss. gratiæ c. 8. & sequent.* fusè prosequitur, atque ait, in intellectu dari positivam ignorantiam plurium rerum, præsertim in infantibus: in quibusdam hominibus etiam fatuitatem: dari ignorantiam finis ultimi, saltem talem, ut non cognoscatur, sine admixtione falsi: item ignorantiam mediorum, quin & propriæ naturæ: accedere difficultatem discendi &c. In voluntate, idem Bellarminus ait, dari amorem inordinatum sui ipsius, ac difficultatem resistendi vitiis: dari negligentiam circa necessaria ad beatam vitam: & econtra immoderatam solicitudinem circa temporalia:

rallia: item perversitatem voluntatis, difficulter se convertentis ad DEUM, & faciliter ad creata: inconstantiam, instabilitatem, fastidium proprii status, difficultatem vitandi sine gratia peccata mortalia.

346. In parte inferiori animæ, seu sensitiva, recensentur ab eodem illusio somniorum, phantasia turbata, & inobediens, ira rationem prævertens, concupiscentia vehemens &c. In corpore, juxta eundem patimur morbos, defectus sensuum, difficultatem medendi, media incerta, & summè dolorosa, famem, sitim, & reliqua vitæ incommoda, brevitatem vitæ, timorem mortis, & tandem mortem ipsam. Accedunt extrinseca: scilicet, nascimur filii iræ: dæmon habet in nos magnam potestatem, quandoque etiam invadit corpora: item calamitates ferendæ sunt nobis ab omnibus quatuor elementis: animalia irrationalia non ampliùs nobis obediunt: homines etiam ipsi sibi invicem sunt lupi &c.

347. Quæritur 5. Quam pœnam patiantur parvuli mortui in originali peccato. Resp. In primis de fide certum est, eos non posse introire in cœlum, juxta illud *Joan. 3. v. 5. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum DEI.* Neque etiam extra cœlum visionem DEI beatificam habebunt; sed hac æternùm privati existent; unde revera damnati dici possunt, scilicet patientes æternam pœnam damni. Quamvis autem aliqui ex SS. Patribus videantur voluisse, eos æternam pœnam sensûs, etiam ignis perpetui, licèt mitiorem, quàm damnati ob actualia peccata, passuros, tamen jam est communis post SS. Thomam, ac Bonaventuram, eos ignem non pati.

Quod etiam tradidêre ex antiquioribus Patribus SS. Gregorius Nazianzenus, & Ambrosius. Sed & S. Augustinus, qui eos igni adjudicâsse videri posset *serm. 14. de verb. Apostoli c. 3.* tamen id absolutè non videtur facere, sed ea de re dubitare; nam alibi fatetur, se id nescire: ita enim habet *epistola 28. ad Hieronymum post medium: Cùm ad pœnas ventum est parvulorum, magnis, mihi crede, coarctor angustiis, nec, quid respondeam, prorsus invenio.* Quod suum dubium ibi fusissimè prosequitur, & solutionem ejus à S. Hieronymo flagitat. Quamvis autem dicat, illos damnari, non eoipso dicit, damnari ad pœnam sensûs, vel ignis; nam sufficienter damnati sunt, si æternam pœnam damni ferant: certè Scholastici communissimè judicant, pœnam ignis destinatam esse tantùm peccatis actualibus. Et sanè, cùm fides aliud dicere non cogat, durum esset, affirmare, quenquam propter peccatum originale, moraliter tantùm à se nondum existente commissum, nec à sua voluntate propria evitabile, æterno igne cruciari.

348. An autem præter pœnam damni parvuli illi sentiant aliqualem pœnam sensûs, e. g. ex obscuritate loci, vel ex tristitia de amissione cœli, vel alia de causa, certi absolutè nihil habemus. Beatitudinem perfectam etiam tantùm naturalem, eis tribuere, videtur nimium; cùm hæc non videatur convenire damnatis, quales revera sunt parvuli isti. Joseph. Requesenius *in additione ad quæstiones selectas S. Thomæ disp. 1. de statu parvulorum.* quidem omnem, dolorem, & tristitiam, ab his parvulis removet, attamen *n. 54.* negat, eos beatos esse posse, ex eo, quòd sint peccatores, & habeant in se miseriam peccati, ac positivam indignitatem ad receptionem donorum supernaturalium. Docet etiam hic author *n. 14.* eos carituros, non bonis naturalibus, sed tantùm gratuitis, adeóque carituros pœnâ omni sensûs; alias carerent bono naturali; quia dolor utique repugnat alicui bono naturali. Addi potest, eos non habituros tam perfectam cognitionem abstractivam DEI, quàm requiratur ad beatitudinem naturalem, de qua *à n. 29. de beatit.*

349. Requesenio videtur consentire S. Thomas, qui *in 2. dist. 33. q. 2. a. 1.* docet, parvulos nullam pœnam sensûs pati: & objiciens sibi S. Augustinum, qui ait, eos parvulos puniendos æterno supplicio, ait *ad 1.* per supplicium intelligi *pœnam damni*, imò in Scripturis per ignem frequenter quamlibet pœnam significari iterum. Dein *art. 2.* ait, pueros non passuros ullum dolorem: quod idem docent Suarez, Oviedo, Rhodes, & alii. Suarez insuper *in 1. 2. tr. 5. de peccatis disp. 9. sec. 6. n. 4.* ait, probabile esse, pueros hos non adfuturos in die judicii, vel, si adsint, non omnia comprehensuros: de suo autem præmio, vel pœna nihil intellecturos. Idem Eximius *in 3. part. tom. 2. disp. 37. sec. 6. §. Ad 2.dam confirm.* ait, quòd parvuli illi quidem sint probabiliùs venturi ad judicium universale, tamen ex sua privatione æternæ gloriæ &c. non sint contristandi: quòd autem non tristentur, proventurum partim ex speciali providentia Divina, partim ex prudentia, & rectitudine voluntatum parvulorum.

Bellarminus econtra *tom. 4. controv. 2. l. 6. de amissione gratiæ c. 6.* putat, eos sensuros mitissimum aliquem dolorem internum. Sed S. Thomas *loco suprà cit.* negat, dolorem de tanto amisso bono parvum esse posse. Bellarminus quidem putat, eos aliter non posse dici damnatos. Sed ad hoc sufficere videtur pœna damni. At quomodo sunt filii iræ Divinæ, si nullâ etiam tristitiâ puniuntur? Resp. Salmeron *in 5. ad Rom. disp. 48.* iram DEI non esse plenam, respectu peccati originalis parvulorum, ùt est respectu actualium peccatorum. Requesenius autem *n. 43.* ait, iram sufficienter exerceri, excludendò eos à visione sua, ùt David *2. Reg. 14. v. 24.* eam exercuit excludendo Absalonem. In his omnibus possunt varia probabiliter dici, sed certò pauca affirmari.

350. Quæritur tandem 6. ubi habitaturi sint parvuli post finem mundi. Resp. Ex illis authoribus, qui putant, parvulos tristitiam passuros, quidam asserunt, eos in loco obscuro infra terram mansuros. Sed utique hæc esset pœna sensûs, satis acerba, scilicet esse æternum in loco obscuro. Verùm (reponunt isti authores) inimicis DEI non competit locus tam amœnus, qualis futura est post diem judicii terra. ita Bellarm. *tom. 4. contr. 2. l. 6. c. 3.* & alii. Qui verò negant, eos passuros tristitiam, statuunt eos in loco amœno, & alii quidem supra terram, ùt Salmeron *disp. 48. in ep. ad Rom. c. 5.* alii verò, qui putant, terram tunc aquis inundandam, statuunt eos infra terram, quæ, cùm pellucida futura sit, etiam locus eorum talis erit. Sed in his omnibus malo cum Oviedo *in 1. 2. tr. 6. contr. 9. punct. 12. n. 96.* referre, quid alii sentiant, quàm in re obscura firmiter aliquid decidere. Videri meretur hic auctor citato *puncto 12. per totum.*